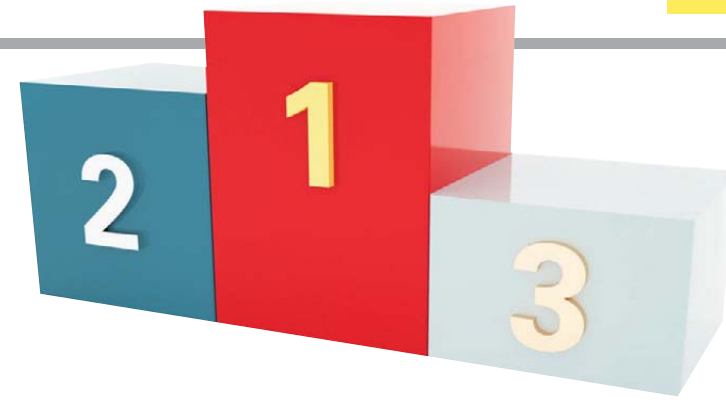

Bevolgingskrimp en daardoor minder leden. Een terugtrekkende overheid en daardoor minder financiën. Afnemende betrokkenheid van leden en daardoor minder vrijwilligers. Sportverenigingen in Limburg zien tal van uitdagingen op zich afkomen. Hoe houden ze het hoofd boven water?

“ Het draaien van de vereniging komt op een klein groepje van vrijwilligers neer.

Budosport Heerlen

“ Ieder lid - of ouder van een jeugdlid - zet zich in als vrijwilliger voor de vereniging.

VC Fortugas

“ Nieuwe bridgers verdwijnen veelal in het niet georganiseerde circuit.

Bridgeclub Geleen

“ Jeugd heeft meer dan één hobby, daardoor hebben ze ook minder binding met club.

Schaakvereniging Kerkrade

‘Buurclubs pakken onze leden af’

Ledendaling is de grootste zorg van Limburgse sportverenigingen. Maar ook het feit dat er steeds minder mensen vrijwilligerswerk willen doen, levert problemen op.

door **Kitty Borghouts en Judith Janssen**

Het goede nieuws is dat steeds meer mensen actief - en vaker per week - aan sport doen. Het voor sportverenigingen slechte nieuws is dat we dat steeds minder in verenigingsverband doen. Nu nog is 33 procent van alle Nederlanders lid van een sportvereniging. Cijfers voor Limburg zijn er niet, maar ledentallen bij Limburgse clubs dalen in rap tempo. Een deel van de 2400 sportclubs in deze provincie gaat het moeilijk krijgen omdat mensen meer en meer individueel sporten, maar ook wegens bevolgingskrimp. Ledendaling is dan ook een van de grootste zorgen van de Limburgse sportclubs, blijkt uit een enquête die deze krant hield onder verenigingen. Driekwart van de ondervraagde clubs geeft aan zich grote zorgen te maken of er op termijn voldoende leden zijn om zelfstandig te kunnen voortbestaan. Wat opvalt is dat grotere clubs zich net zoveel zorgen maken op dat punt als de kleintjes. „We maken ons zorgen over de vergrijzing”, meldt bijvoorbeeld voetbalclub Bieslo in Beesel (425 leden). „Het aantal geboortes neemt nog steeds af en er zijn weinig starterswoningen. Daardoor zal het ledental de komende jaren, in eerste instantie bij de jeugd, drastisch gaan dalen.” Voetbalclub RKUVC in Ulestraten (300 leden) hekelt het feit dat clubs onderling leden van elkaar wegkapen. „Buurclubs proberen leden af te pakken, al dan niet door te betalen, iets wat wij niet kunnen en willen als dorpsclub.” Tennisclub Brunssum (285 leden) zag in vijf jaar tijd honderd leden

vertrekken. Maar succesnummers zijn er ook: zo meldt tennisclub Napoleon in Haelen (400 leden) een „reusachtige ledentoeename na ingebruikname van een nieuw tennispark en gelijktijdige fusie.” De zorgen van verenigingen betreffen niet alleen de ledentallen; ook wordt het steeds lastiger vrijwilligers te vinden die de handen uit de mouwen willen steken. Van alle volwassen Nederlanders is 15 procent actief als sportvrijwilliger. Gemiddeld werken die vrijwilligers vier uur per week voor hun vereniging. De trend is minder vrijwilligers die samen meer uren gaan besteden aan het clubwerk. Geen ideale situatie, melden de verenigingen, omdat het de kans groter maakt dat bestaande vrijwilligers afhaken. Bovendien werpt de hoeveelheid werk nieuwe drempels op voor potentiële nieuwe vrijwilligers. „Het draaien van de vereniging komt op een klein groepje vrijwilligers neer”, stelt de woordvoerder van Budosport Heerlen (210 leden). Hij constateert dat zelfs simpele taken lastig zijn onder te brengen. „De bereidheid van ouders om voorafgaand aan trainingen matten neer te leggen, is beperkt”, illustreert hij. FC Hoensbroek (500 leden): „Men wil wel helpen, maar geen verplichtingen hebben.”

“ Men verwacht dat als er contributie wordt betaald, ze hiervoor alles terugkrijgen.

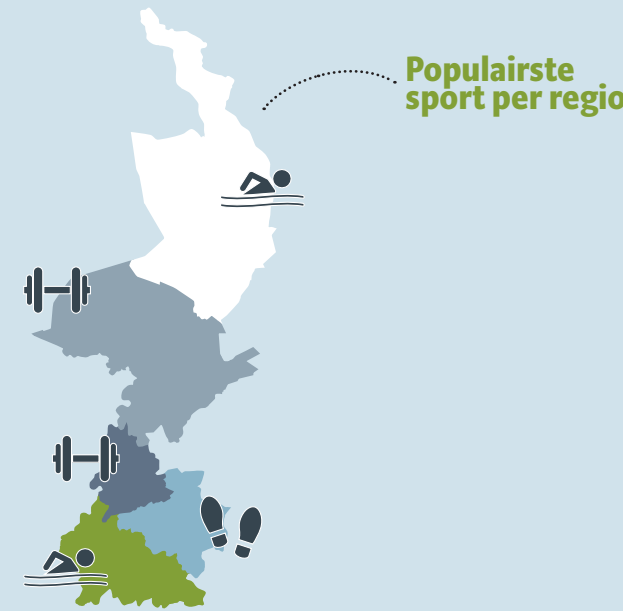
Gennep Cougars

En Handbalvereniging Minor (80 leden): „Niemand heeft meer tijd, het zijn altijd dezelfde mensen die de kar trekken.” RKS V Wittenhorst (1000 leden) legt de vinger op de zere plek met de constatering dat de leden of hun ouders minder binding hebben met hun club dan vroeger. „Verenigingscultuur wordt steeds meer vervangen door consumptiegedrag”, constateert de Horster voetbalclub. Ook basketbalclub Gennep Cougars (125 leden) merkt dat duidelijk. „Men verwacht dat als er contributie wordt betaald, ze hiervoor alles terugkrijgen en zelf niets meer hoeven te doen.” De ondervraagde verenigingen beseffen dat ze in actie moeten komen. Een aantal kiest ervoor het sportaanbod te verbreden (meer doelgroepen) of meer samenwerking te zoeken met andere clubs en is daar inmiddels volop mee aan de slag. Maar er is ook onvrede over de voortvarendheid waarmee gemeenten besluiten subsidies te verminderen en sportaccommodaties te sluiten, en over de communicatie daarover. „Het zwembad in Melick wordt met sluiting bedreigd. Als dat gebeurt hebben we geen accommodatie meer, alle zwembaden in de omliggende steden hebben geen vrije uren”, geeft de Reddingsbrigade Melick-Herkenbosch (80 leden) als voorbeeld. Badmintonclub Gronsveld (94 leden): „Het sportbeleid van de gemeente Eijsden-Margraten is zonder stimulans. Het gaat ons niet om geld, maar om promotie en aandacht.” En basketbalclub Gennep Cougars (125 leden): „In Gennep is slechts één zaal die competitiewaardig is, waar we met meerdere verenigingen in zitten. Door de gemeente wordt weinig tot niets ondernomen om het probleem op te lossen.”

Sportdeelname in Nederland

Sportdeelname in Limburg

Populairste sporten:

1. FITNESS
2. HARDLOPEN
3. TENNIS
4. ZWEMMEN
5. VELDVOETBAL
6. YOGA
7. (TOER)FIETSEN
8. AEROBICS/GYMNASTIEK

Hoe vaak sporten?

75% minimaal eens per maand

56% van bevolking sport wekelijks

- » 3% van bevolking is lid van sportvereniging
- » 45% van sporters sport in georganiseerd verband
- » 15% van de bevolking is actief als vrijwilliger in een sportvereniging

Populairste sporten:

1. ZWEMMEN
2. FITNESS
3. WANDELEN
4. HARDLOPEN
5. (TOUR)FIETSEN
6. VELDVOETBAL
7. DANSSPORT
8. BOWLEN

Hoe vaak sporten?

65% minimaal eens per maand

53% van bevolking sport wekelijks

- » In regio Parkstad wordt het minst gesport
- » In Noord-Limburg en Maastricht/Heuvelland steeg het aantal regelmatige sporters de afgelopen jaren het hardst
Noord-Limburg: van 51% naar 57%
Maastricht/Heuvelland: van 49% naar 57%
- » In regio's Parkstad en westelijke mijnstreek daalde het percentage regelmatige sporters het hardst
Parkstad: van 47% naar 42%
Westelijke mijnstreek: van 58% naar 52%

Grootste sportbonden in Nederland:

1,2 miljoen leden

33%

van de verenigingen heeft minder dan 50 leden

9%

van de verenigingen heeft meer dan 500 leden

675.000 leden

196

leden is de gemiddelde grootte van een veldsportclub

108

leden is de gemiddelde grootte van een zaalsportclub

» De grootste verenigingen zijn te vinden in het voetbal: de gemiddelde grootte is 425 leden; 41% heeft meer dan 500 leden.

» Veldsportverenigingen zagen hun ledental in tien jaar tijd met 22% toenemen
Zaalsportverenigingen zagen hun ledental in tien jaar tijd met 17% dalen

Straks veel te veel accommodaties

Over tien tot vijftien jaar telt Limburg 12 procent minder sporters. Steeds meer accommodaties komen daardoor leeg te staan. Clustering is onvermijdelijk.

Een behoorlijk aantal Limburgers sport regelmatig: 64 procent minimaal eens per maand, 53 procent komt wekelijks in actie. Onze provincie wijkt daarin niet af van het landelijk beeld. Als de cijfers van bevolgingskrimp worden vertaald naar verwachte sportdeelname, moet Limburg in 2028 rekening

houden met 12 procent minder sporters vergeleken met 2012. De daling van actieve sporters is naar verwachting het grootst in de regio's Sittard-Geleen (-17 procent) en Parkstad (-13 procent). Dat betekent uiteindelijk dat veel sportaccommodaties langer ongebruikt blijven. Vooral met buitensportvelden kan deze provincie met minder toe: in 2028 is 17 procent minder capaciteit nodig dan in 2012. Bij zwembaden zal 15 procent overcapaciteit ontstaan en bij sportzalen en -hallen 13 procent. Ook hier zullen vooral de regio's Sittard-Geleen en Parkstad het snelst de gevolgen merken: tussen de 20 en 25 procent van alle sportaccommodaties wordt daar overbodig.

Opmerkelijk is dat Limburg de afgelopen vijftien jaar al te maken had met bevolgingsdaling, maar het aantal hectare sportterreinen steeg met 10 procent. Nog meer weetjes: Van alle overdekte sportaccommodaties wordt 45 procent geëxploiteerd door gemeenten; bij buitensportaccommodaties is dat 70 procent. Gemiddeld leggen mensen 7,7 kilometer af om bij een sportaccommodatie te komen; dit is relatief dicht bij huis vergeleken met andere vrijetijdsbesteding. Meer en meer clustering van sportaanbod is onvermijdelijk, maar levert ook een dilemma op: sluiting van accommodaties is onvermijdelijk, maar als er te veel aanbod verdwijnt, beperkt dat de mogelijkheid sport te stimuleren.

Prognose accommodatiegebruik in 2028 in Limburg:

Categorie	Verandering 2012-2028
TOTAAL	
SPORTVELDEN:	-17%
SPORTZALEN/HALLEN:	-13%
ZWEMBADEN:	-15%
NOORD-LIMBURG	
SPORTVELDEN:	-12%
SPORTZALEN/HALLEN:	-10%
MIDDEN-LIMBURG	
SPORTVELDEN:	-17%
SPORTZALEN/HALLEN:	-12%
PARKSTAD	
SPORTVELDEN:	-20%
SPORTZALEN/HALLEN:	-12%
MAASTRICHT/HEUVELLAND	
SPORTVELDEN:	-23%
SPORTZALEN/HALLEN:	-24%
WESTELIJKE MIJNSTREEK	
SPORTVELDEN:	-15%
SPORTZALEN/HALLEN:	-11%

Prognose aantal sporters in 2028:

TOTAAL	-12%
NOORD-LIMBURG	-9%
MIDDEN-LIMBURG	-10%
PARKSTAD	-11%
MAASTRICHT/HEUVELLAND	-13%
WESTELIJKE MIJNSTREEK	-17%